

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра судустрою та прокурорської діяльності

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«СУДОВІ СИСТЕМИ ТА ПОРІВНЯЛЬНЕ СУДОВЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма / спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2017

Викладач –

Бородіна Ірина Валеріївна, доцентка кафедри судустрою та прокурорської діяльності

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Судові системи та порівняльне судове право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 14 с.

Розробники

Москвич Лідія Миколаївна – завідувачка кафедри судоустрою та прокурорської діяльності, докторка юридичних наук, професорка

Бородіна Ірина Валеріївна – доцентка кафедри судоустрою та прокурорської діяльності, кандидатка юридичних наук

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри організації судових та правоохоронних органів
(протокол № 12 від 31 травня 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри судоустрою та прокурорської діяльності
(протокол № 1 від 01 вересня 2020 р.)

Завідувачка кафедри

Москвич Лідія Миколаївна

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Судові системи та порівняльне судове право
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Бородіна Ірина Валеріївна, доцентка кафедри судоустрою та прокурорської діяльності, кандидатка юридичних наук
Контактний телефон	057-704-92-78
E-mail	i.v.iurevych@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Вул. Пушкінська, 77, ауд. 29.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 991 514 5278, код доступу: 259438

Анотація навчальної дисципліни

Судові системи та порівняльне судове право – це самостійна юридична дисципліна, вивчення якої є необхідним для підготовки майбутніх юристів-міжнародників. Різноманіття моделей правосуддя в світі, створення та функціонування наддержавних інституцій захисту прав, свобод та інтересів держав, суспільства та людини, створюють унікальну мережу забезпечення права особам на незалежний, неупереджений та компетентний суд.

Саме це і зумовило формування змісту навчального курсу «Судові системи та порівняльне судове право». У пропонованому курсі розглядаються питання розмежування категорій судова влада та судова система, дається загальна характеристика моделей правосуддя в країнах залежно від її приналежності до певної правової сім'ї, висвітлюються особливості національної системи судоустрою, визначаються міжнародні стандарти та принципи побудови судових систем сучасності, ключові особливості правового статусу суддів, а також питання міжнародних судових установ та їх практики.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в специфічному сегменті юридичної практики організації та функціонування світових моделей судових систем, моделей судоустрою, особливостей побудови органів у сфері правосуддя, а також міжнародні стандарти в окресленій сфері.

Завдання:

- формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо суду, судової влади та системи органів правосуддя як унікальних державно-правових феноменів;
- опанування системи класифікаційних ознак щодо типів судових систем та сутнісних характеристик кожного з них, особливостей судового процесу в країнах, що належать до континентальної, загальної, ісламської системи права;
- розуміння архітектури основних моделей правосуддя міждержавних інтеграційних об'єднань та існуючих в світі альтернативних механізмів вирішення правових спорів;

- засвоєння основних тенденцій правового регулювання системи органів правосуддя – прокуратури та адвокатури;
- засвоєння науково-теоретичних підходів, практичних методів, прийомів професійної діяльності у застосуванні національного права та права зарубіжних країн;
- оволодіння інноваційними практиками, юридичною технікою тлумачення масиву нормативно-правових актів та судової практики Європейського Суду з прав людини.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія держави та права», «Порівняльне правознавство», «Історія держави та права зарубіжних країн».

Кореквізити: «Порівняльне цивільне права», «Порівняльне кримінальне право», «Конституційне право зарубіжних країн».

Постреквізити: «Європейська конвенція по захисту прав людини та основоположних свобод», «Судова система Європейського Союзу», «Міжнародне правосуддя».

Мова навчання: українська.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання міжнародних стандартів організації і функціонування інституту судової влади, її змісту, функцій та ролі у суспільстві, їх відображення у національному законодавстві.

РН 2. Виокремлювати та аналізувати юридично значущі факти щодо правових стандартів організації та функціонування судових систем сучасності і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН 3. Демонструвати знання та розуміння особливостей вивчення порівняльного судового права як об'єкта науково-правових досліджень в юриспруденції.

РН 4. Здійснювати порівняння різних судових систем сучасності та вміти формулювати пропозиції, спрямовані на оптимізацію організації та кадрового добору суддів, гармонізацію національного законодавства, що регулює судову діяльність, з європейським.

РН 5. Характеризувати статус та повноваження компетентних органів, відповідальних за призначення суддів на посади.

РН 6. Використовувати міжнародні стандарти діяльності суду, у тому числі рішення Європейського суду з прав людини та інших міжнародних судів, у практичній діяльності.

РН 7. Виявити проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

РН 8. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового регулювання та природи міжнародного кримінального правосуддя, моделей міжнародної кримінальної юстиції.

РН 9. Надавати консультації щодо можливості застосування джерел права у правозастосовчій практиці України.

РН 10. Визначати роль та місце органів правосуддя (прокуратури та адвокатури) в національних правових системах.

**Розклад занять з навчальної дисципліни
для студентів денної форми навчання¹**

Дата/ тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1	1. Предмет, система та завдання навчальної дисципліни «Судові системи та порівняльне судове право».		
2	2. Судова влада, судова система, судове право: розмежування категорій.		
3	3. Міжнародні стандарти та принципи побудови судових систем сучасності.	1. Предмет, система та завдання навчальної дисципліни «Судові системи та порівняльне судове право».	
4	4 Суддя як основний суб'єкт судової системи.	2. Судова влада, судова система, судове право: розмежування категорій. <i>Література: 1, 2, 15.</i>	Поняття та основні ознаки судових систем.
5	5. Судова система України. Прокуратура України. Інститут адвокатури України.	3. Міжнародні стандарти та принципи побудови судових систем сучасності. <i>Література: 1, 2, 3, 15, 29.</i>	Зміст права на суд через призму принципів побудови судових систем.

¹ Особливості тематичної структури навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

6	6. Судові системи країн-засновниць Європейського Союзу (на прикладі судової системи Франції та судової система Федеративної Республіки Німеччини).	4. Суддя як основний суб'єкт судової системи <i>Література: 2, 17, 15, 24, 35.</i>	Огляд міжнародних документів та систематизація закріплених в них стандартів статусу суддів.
7	7. Система органів правосуддя нових країн Європейського Союзу (Польщі, Латвії, Литви, Естонії). Судові системи країн-кандидатів у члени Європейського Союзу.	Колоквіум. 5. Система судоустрою України, прокуратура та адвокатура. <i>Література: 2, 4, 30, 31, 32, 33, 37.</i>	Відповідність системи судоустрою України міжнародним стандартам. Інститут адвокатури України. Система органів прокуратури України.
8	8. Формування та розвиток інституту суду та суміжних інститутів в системі загального права (на прикладі судової системи Великої Британії та США).	6. Правовий статус суддів в Україні. <i>Література: 2, 4, 30, 31, 33.</i>	Особливості притягнення суддів до юридичної відповідальності в Україні.
9	9. Система судоустрою, адвокатури та прокуратури країн Співдружності Незалежних Держав. Модель судової системи в системі ісламського права	Колоквіум. 7. Судові системи країн-засновниць Європейського Союзу (на прикладі судової системи Франції та судової система Федеративної Республіки Німеччини). <i>Література: 1, 3, 8, 19, 20, 35, 37, 38, 40, 41.</i>	Судова політика ФРН. Модель адвокатури Франції.
10	10. Моделі правосуддя міждержавних інтеграційних об'єднань. Становлення судової моделі Суду Європейського Союзу.	8. Система органів правосуддя нових країн Європейського Союзу (Польщі, Латвії, Литви, Естонії). Судові системи країн-кандидатів у члени Європейського Союзу <i>Література: 1, 17, 20, 21.</i>	Вимоги Європейського Союзу до судових систем країн-кандидатів у члени ЄС та особливості їх виконання.
11	11. Моделі міжнародного кримінального правосуддя. Недержавна юстиція	9. Формування та розвиток інституту суду та суміжних інститутів в системі загального права (на прикладі судової	Статутне право в еволюції моделі правосуддя загального права. Загальні риси та

		системи Великої Британії та США) <i>Література: 1, 3, 4, 5, 6, 11, 13, 14.</i>	типологічні особливості організації судоустрою та судочинства в країнах загальної (англо-американської) системи права.
12		10. Система судоустрою, адвокатури та прокуратури країн Співдружності Незалежних Держав. Модель судової системи в системі ісламського права. <i>Література: 1, 7, 20, 25, 26, 36.</i>	Міжнародні судові органи пострадянського простору: моделі міждержавної взаємодії ООН, Співдружності Незалежних Держав, Євразійського економічного співтовариства та Митного союзу.
13		11. Моделі правосуддя міждержавних інтеграційних об'єднань. Становлення судової моделі Суду Європейського Союзу. <i>Література: 1, 9, 10, 12, 22, 23, 27, 28..</i>	Юридична сила рішень міжнародних судових інститутів та їх значення для правової системи окремих країн.
14		12. Моделі міжнародного кримінального правосуддя. <i>Література: 12, 22, 23, 27, 28.</i>	Спеціальні міжнародні кримінальні трибунали ad hoc, утворені Радою Безпеки ООН.
15		13. Недержавна юстиція. <i>Література: 20, 35, 36.</i>	Релігійні суди як різновид недержавної юстиції.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних національних та міжнародних судових органів, звітів державних органів України щодо стану правосуддя в Україні тощо;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- участь у роботі студентського наукового гуртка кафедри;

- підготовка дослідження (проекту) з вузької проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- проходження он-лайн курсів з судового права;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. сновні принципи незалежності судових органів (Схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року).
2. Рекомендації щодо ефективного впровадження Основних принципів щодо незалежності судових органів (прийняті резолюцією Економічної та соціальної Ради ООН 1989/60 та схвалені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 44/162 від 15 грудня 1989 року).
3. Європейська хартія про статус суддів (Рада Європи, 1998 р.).
4. Пояснювальна записка до Європейської хартії про статус суддів, від 10 липня 1998 року.
5. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки (ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи 17 листопада 2010 р. на 1098 засіданні заступників міністрів).
6. Висновок №1 (2001) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо стандартів незалежності судової влади та незмінюваності суддів.
7. Велика хартія суддів.
8. Консультативна рада європейських суддів. Основоположні принципи (прийнята у Страсбурзі, 17 листопада 2010 року КРЕС (2010)).
9. Київські Рекомендації ОБСЄ щодо незалежності судової системи в країнах Східної Європи, Південного Кавказу та Центральної Азії (Київ, 23-25 червня 2010 р.).
10. Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) «Європейські стандарти в сфері судочинства — систематичний огляд» (3 жовтня 2008, CDL-JD (2008) 002).
11. Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) щодо незалежності судової системи, частина I: незалежність суду (прийнята Венеціанською комісією на 82-му пленарному засіданні (Венеція, 12-13 березня 2010 р.).
12. Монреальська універсальна декларація щодо незалежності правосуддя (Перша світова конференція щодо незалежності правосуддя, Монреаль, 1983 р.).
13. Загальна (Універсальна) хартія судді, ухвалена 17 листопада 1999 р. Центральною Радою Міжнародної Асоціації Суддів в Тайпеї (Тайвань) 17 листопада 1999 року.
14. Статут суддів в Європі (Європейська асоціація суддів) (1997).
15. Бангалорські принципи поведінки суддів (схвалені резолюцією 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року).
16. Висновок №3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності.
17. Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) щодо призначення суддів (ухвалена Венеціанською комісією на її 70-ому пленарному засіданні, Венеція, 16-17 березня 2007 р.).
18. Висновок №15 (2012) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо спеціалізації суддів.

19. Висновок №17 (2014) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи про оцінювання роботи суддів, якості правосуддя та повагу до незалежності судової влади (Страсбург, 24 жовтня 2014 р.).

Література

1. Порівняльне судове право: навч. посіб. / І. Є. Марочкін [та ін.]; за ред.: І. Є. Марочкіна, Л. М. Москвич. Х.: Право, 2008. 112 с.
2. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / за ред.: І. Є. Марочкіна ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х. : Право, 2014. - 448 с.
3. Назаров І. В. Судові системи країн Європейського Союзу та України: генезис та порівняння: монографія. Х.: ФІНН, 2011. 432 с.
4. Молдован В. В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція. Судові органи ООН: навч. посіб. / В. В. Молдован, А. В. Молдован; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 364 с.
5. Кравчук М. В. Правова система США: научное издание / М. В. Кравчук ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільська академія народного господарства. Київ: Нора-друк, 2004. 136 с.
6. Апарова Т. В. Суды и судебный процесс Великобритании. Англия, Уэльс, Шотландия. М.: Триада, 1996. 156 с.
7. Батова С. А. Судебная система России. М.: Дело, 2001. 332 с.
8. Боботов С. В. Правосудие во Франции. М.: ЕАВ, 1994. 198 с.
9. Комарова Т. В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.
10. Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: монографія. Харків: Право, 2010. 360 с.
11. Джинджер Э. Ф. Верховный суд и права человека в США. М.: Юрид. лит., 1981. 324 с.
12. Марченко М.Н. Европейский Союз и его судебная система: монография. Москва: Проспект, 2012. 288 с.
13. Михайлов А. М. Судебная власть в правовой системе Англии. М.: Юрлитинформ, 2009. 344 с.
14. Мідор Д. Д. Суды в Сполучених Штатах: пер. з англ. Сент-Пол, Міннесота: Вест Паблішинг Ко., 1993. 85 с.
15. Правосудие в современном мире: монография / под ред., В.М. Лебедева, Т.Я. Хабриевой. М.: Норма: ИНФРА-М, 2012. 704 с.
16. Романов А.К. Право и правовая система Великобритании: уч. пособие. М.: ФОРУМ, 2010. 28 с.
17. Судебные системы европейских стран: справочник / пер. с фр. Д. И. Васильева, с англ. О. Ю. Кобякова. М.: Междунар. отношения, 2002. 336 с.
18. Судебные системы западных государств / Ю. П. Урьяс, В. А. Туманов, С. А. Егоров [и др.]. М.: Наука, 1991. 235 с.
19. Хайде В. Система правосудия Федеративной Республики Германия. Бонн: Герм. фонд междунар. прав. сотрудничества, 1995. 111 с.
20. Шишкін В. І. Судові системи країн світу: навч. посіб.: у 3 кн. К.: Юрінком Інтер, 2001.
21. Прилуцький С. В. Судова система Республіки Польща / С. В. Прилуцький // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2004. – № 6(32). – С. 53–64.
22. Паліюк В. П. Міжнародні судові установи і захист прав людини та основних свобод. Миколаїв: Атол, 2006. 180 с.

23. Європейський Суд з прав людини. Організація, процедура, правила звернення. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2000. 16 с.
24. Москвич Л. М. Судові системи світу: класифікація й загальна характеристика. *Проблеми законності*. Вип. 96. 2008. С. 202-209.
25. Шокіна Т. В. Суди у системі мусульманського права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2004. № 1. С. 92-103.
26. Каширкина А. А. Отправление правосудия международными судебными органами на постсоветском пространстве. *Журнал российского права*. 2012. № 3. С. 92-104.
27. Галицкий И. Система международных судебных учреждений: от Международного суда ООН до Европейского суда по правам человека (юрисдикция, подсудность, процесс и процедура). *Юридична газета*. 2013. № 10 (5 березня). С. 41-43.
28. Бондарев И. М. Система международных судебных учреждений: учеб. пособ. Москва: Юркнига, 2004. 288 с.
29. Рябзин А. А. Принципы организации и функционирования судебной власти в зарубежных странах. *Современное право: научно-практический журнал*. 2014. № 2. С. 114-118.
30. Русанова І. О. Суд присяжних в Україні: проблеми становлення та розвитку: монографія. Харків: Вид. дім "ІНЖЕК", 2005. 184 с.
31. Городовенко В. В. Принципи судової влади: монографія. Харків: Право, 2012. 448 с.
32. Сердюк В. В. Співвідношення принципів побудови системи судів загальної юрисдикції. *Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук. пр.* 2012. Вип. 56. С. 142-147.
33. Овчаренко О. М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації: монографія. Харків: Право, 2008. 304 с.
34. Михайлов А. М. Сравнительное правоведение: догма романо-германского права: учебное пособие для бакалавриата и магистратуры. 2-е изд. Москва: Издательство Юрайт, 2019. 465 с.
35. Давид Р. Основные правовые системы современности / Р. Давид, К. Жоффре-Спинози; пер. с фр. В.А. Туманова. М.: Междунар. отношения, 1996. 400 с.
36. Леже Раймон. Великие правовые системы современности: сравнительно-правовой подход. М.: Волтерс Клувер, 2009. 584 с.
37. Погребняк С. Вплив судової практики на юридичні акти в романо-германській правовій сім'ї. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. №4 (35). Х.: Право, 2003. С. 92-99.
38. Яровая М. В. Особенности судебных систем Франции, ФРГ, Великобритании и Нидерландов. *Российская юстиция*. 2006. № 3. С. 68-70.
39. Марченко М. Н. Европейский Союз и его судебная система: монография. Москва: Проспект, 2012. 288 с.
40. Цахло М. Судова система ФРН. *Юридичний журнал*. 2004. № 9. С. 101-110.
41. Рижков Г. Правосуддя в Федеративній Республіці Німеччина. *Вісник господарського судочинства*. 2014. № 6. С. 74-82.

Інтернет-ресурси

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/>

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційна сторінка Суду справедливості Європейського Союзу. URL: <http://www.curia.europa.eu>

Офіційний веб-портал «Судова влада України». URL: <http://court.gov.ua/>.

Офіційний портал Верховного Суду США. URL: <http://www.supremecourt.gov/>

Офіційний портал Конституційного Суду РФ. URL: <http://www.ksrf.ru>

Офіційний портал Верховного суду РФ. URL: <http://www.supcourt.ru>

Офіційний портал Європейського суду з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Офіційний портал Економічного Суду СНД. URL: <http://www.sudsn.org>

Офіційний портал Міжнародного кримінального Суду. URL: <http://www.icc-cpi.int/Pages/default.aspx>

Правова система Великої Британії. URL: <http://velikobritaniya.org/blogsection/pravovaya-sistema-velikobritanii/>

Правова система Німеччини. URL: <http://germaniya.net/blogcategory/pravovaya-sistema-germanii/>

Судова система Франції. URL: <http://france.allcourts.ru/index.htm>

Судова система Туреччини. URL: http://www.gmu-countries.ru/asia/turkey/sudebnaya_sistema.html

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри судоустрою та прокурорської діяльності. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=73:kafedra-sudoustriiu-ta-prokurorskoi-diialnosti&Itemid=151

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні завдань; аналізувати норми міжнародного права та відповідність йому національного права, здійснювати аналіз судової та правозастосовної практики; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відратовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей, проходити додаткові он-лайн курси з судового права.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Викладач звертає особливу увагу на дотримання політики недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Присутність на лекційних та практичних заняття - обов'язкова. Під час як лекційних, так і практичних занять студенти мають право в будь який час ставити викладачеві запитання з відповідної теми та запрошуються брати активну участь у дискусії. Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації). В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Судові системи та порівняльне судове право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист портфоліо практики Європейського суду з прав людини, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять по кожному з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 15 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

- проводяться два колоквиуми. Максимальна кількість балів з кожного колоквиуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для **самостійної роботи** (опрацювання статистичних даних практики Європейського суду з прав людини, звітів державних органів України щодо стану розгляду національними судами справ різних категорій; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; участь у засіданні гуртка із судового права на кафедрі судоустрою та прокурорської діяльності; проходження он-лайн курсів із судового права; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 15.

Формою **підсумкового контролю** знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль		Самостійна робота	Підсумкова оцінка
-------------------	--	----------------------	----------------------

Практичні заняття				Колоквіум № 2	студентів	знань
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1			
max 15	max 15	max 15	max 20	max 20	max 15	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни
«Судові системи та порівняльне судове право»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Max 15	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	12-14	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	9-11	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	6-8	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0-5	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 15	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	13-14	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	11-12	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	10	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	9	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0-8	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
	Колоквіум	Max 20
18-19		Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
16-17		Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
14-15		Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
12-13		Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
Min 0-11		Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Судові системи та порівняльне судове право» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	зараховано	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	зараховано	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34